

ואמר שמואל הלכה כרבי יוסי –

And ר' יוסי said the הלכה is like שמואל

OVERVIEW

ר' יוסי ruled that if a worker is hired to work in a field (even) as a sharecropper, his child is permitted to gather the gleanings. שמואל endorsed this view of ר' יוסי. The גמרא concluded ([at least] according to ר' חסדא) that the reason the child may gather the לקט is because עשו שאינו זוכה כזוכה. It is considered (because of a תקנת חכמים) as if the child acquires the לקט for himself. שמואל seeks to reconcile the view of ר' יוסי here, where he endorses the view of ר' יוסי (and therefore the concept of עשו שאינו זוכה כזוכה), with the view of שמואל elsewhere.

asks: תוספות

תנימה דבפרק כל הגט (גיטין דף ל,א ושם דיבור המתחיל כיחידאה) –

It is astounding; for in פרק כל הגט we see that -

לא בעי שמואל לאוקמי מתניתין -

דשמואל did not want to establish the משנה there regarding the case -

דהמלוה מעות את הכהן ואת הלוי [להיות מפריש עליהן מחלקן¹] כרבי יוסי² –

Of one who lends money to the כהן and לוי in order to separate the תרומות from their share; שמואל did not want to explain that משנה according to ר' יוסי. His reason there is -

דכיחידאה לא מוקמינן והכא פסיק הלכה כמותו –

Because we do not establish a משנה according to the view of an individual (indicating that שמואל is in disagreement³ with ר"י [and that עשו ר"י]), but here in our גמרא we see that שמואל rules that the הלכה is according to ר"י (that עשו שאינו זוכה כזוכה)?!

¹ The ישראל lends a sum of money to the כהן (or the לוי), and they agree that the כהן need not repay him directly, but when the ישראל will be required to separate תרומה (or מעשר) and give it to a כהן (or לוי), the ישראל will instead keep the תרומה for himself and deduct the value of the תרומה from the amount which the כהן owes him. The difficulty with this is that the ישראל was never מקיים the מצוה of giving תרומה to the כהן. שמואל answers there that indeed he was תרומה to the כהן through another person (and then he 'takes back' the תרומה as payment for his loan). See following footnote # 2.

² עשו שאינו זוכה כזוכה who maintains the view of ר"י answered there that the משנה follows the view of ר"י (for the benefit of the כהן that he should be able to borrow money) consider that the כהן was תרומה in the תרומה (so the ישראל was מקיים the מצוה) and he 'returns' it to the ישראל for his debt.

³ If שמואל agrees with ר"י why did he not accept the answer of עולא that the משנה is in accordance with the view of ר"י, but rather שמואל insisted on giving a different answer.

answers: תוספות

ויש לומר דדוקא הכא גבי לקט פסיק כוותיה –

שמואל **And one can say; that only specifically here regarding** לקט **rule like ר"י** (that עשו אינו זוכה כזוכה) –

מהאי טעמא דמסתמא עניים גופיהו ניחא להו כולי –

For this very reason which the גמרא mentions here **that it is presumed that the poor people themselves are happy with this enactment, etc.** however there by **וכו'** this reason does not apply.⁴

responds to an anticipated question⁵:

והא דאוקמי בפרק כל הגט (שם) כרבי יוסי –

And that which established the משנה in **פרק כל הגט** like **ר' יוסי** –

היינו רבי יוסי דפרק הלוקח עובר פרתו⁶ (בכורות דף יח,א ושם דיבור המתחיל עשו) –

This is referring to ר' יוסי **of** חבירו של **פרתו** – **פרק הלוקח עובר פרתו**

דאמר כל שחליפיו ביד כהן פטור מן המתנות⁷ –

Who states there that whoever has an exchange in the possession of a כהן is exempt from giving the מתנות of חבירו **קהן** זרוע לחיים וקייבה.

ומפרש טעמא בגמרא משום דעשו את שאינו זוכה כזוכה –

And the גמרא explains that the reason of ר' יוסי **is because** עשו את שאינו – **זוכה כזוכה**

דהוי דומיא דהמלוה מעות דהו חליפין ביד כהן דהיינו מעות –

Which that case of חליפיו ביד כהן **is similar to the case of** המלוה מעות

⁴ Regarding לקט if the חכמים would not institute the enactment of זוכה כזוכה then the hired עניים would lose out on the opportunity of having their children glean after them. However by כהנים even if the חכמים would not make this enactment (of עשו שאינו זוכה כזוכה) the כהנים will still be able to borrow (albeit it may be more inconvenient, for the ישראל would have to give them the תרומה and then take it back physically). See 'Thinking it over'.

⁵ How could עולא maintain that the משנה of המלוה מעות וכו' is according to ר"י if עולא is referring to ר"י of לקט, the two cases are not similar as תוספות pointed out. See מהרש"א (who adds) that it appears from the גמרא in גיטין that שמואל would have established the משנה like ר' יוסי were it not for מוקמינן לא, but how could it go according to ר' יוסי when תוספות here clearly differentiates between the two cases.

⁶ The ruling of ר"י is (actually) on יז,ב and יח,ב.

⁷ The case there is if there are two animals, one is a בכור and the other is not and we do not know which is the בכור, the rule is that the כהן takes one and the other remains by the ישראל (and he may eat it when it receives a מום); and (according to ר' יוסי) the ישראל is not required to give to the כהן the מתנות כהונה (which is the זרוע לחיים וקייבה) of the animal which the ישראל retains (which normally a ישראל is obligated to give to the כהן). ר"י explains that since חליפיו ביד כהן (the כהן took an exchange, one of the two animals), we therefore consider as if the כהן actually took the animal (which the ישראל now possesses) and gave it to the ישראל in exchange for the animal which the כהן now possesses. The rule is if a כהן sells a בכור to a ישראל it is from מתנות כהונה. And even though the כהן did not actually take this animal and exchange it with the ישראל, nevertheless we say עשו שאינו זוכה כזוכה; it is as if the כהן was זוכה in the ישראל's animal and then gave it to the ישראל in exchange for the animal the כהן has now.

- חליפין ביד כהן⁸ are the מעות because these

ועשו כאילו זכה במעשר עצמו –

And the חכמים made it as if he was זוכה in the מעשר itself and then transferred it back to the ישראל.

responds to an additional anticipated question:

והא דקרי ליה יחידאה אף על גב דבבכורות לא פליג אלא רבי מאיר –

And that which refers to ר"י as a יחידאה, even though in בכורות מס' (שאינו זוכה כזוכה ר"י regarding עולא derives the ruling of ר"י it is only ר"מ who argues with ר"י concerning the מתנות כהונה, so why is ר"י referred to as a יחידאה by שמואל)?!

replies:

מכל מקום רבנן דפליגי עליה הכא גבי לקט כל שכן דפליגי עליה התם גבי מתנות:
the רבנן (ר"י disagrees with ר"מ only מס' בכורות) Nevertheless (even though in here who argue with ר"י regarding לקט and maintain that we do not say (עניים גופייהו ניחא להו even though there is the reason of עשו שאינו זוכה כזוכה), so certainly these רבנן argue with ר"י there regarding מתנות כהונה (where there is no such compelling reason). That is why שמואל referred to the ruling of ר"י as a יחידאה.

SUMMARY

שמואל maintains that we say only by לקט for there is the sufficient reason of ניחא להו; however elsewhere שמואל does not agree with ר' יוסי that we say כזוכה כזוכה.

THINKING IT OVER

distinguishes between our case of לקט (where there is ample reason to say (עשו שאינו זוכה כזוכה) and the case of את הכהן (where there is not sufficient reason to say כזוכה כזוכה).⁹ Why did the גמרא have to say in ר' יוסי because the case of המלוה like שמואל does not establish the case of גיטין that the גמרא could have simply said, because the case of המלוה is not comparable to the case of לקט?!

⁸ Therefore עולא can explain the משנה of המלוה מעות according to ר"י because these two case are similar. However שמואל will not agree to the ruling of ר"י regarding בכור and regarding מעשר; he only agrees with ר"י regarding לקט where the reason of ניחא להו applies.

⁹ See footnote # 4.